

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

TRẦN QUANG BÌNH

NHỮNG PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP CHỦ YẾU
NHẪM CHUYỂN DỊCH CƠ CẤU KINH TẾ
Ở THÀNH PHỐ VIỆT TRÌ ĐẾN NĂM 2020

Chuyên ngành: Quản lý Kinh tế
Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: GS.TS Đỗ Đức Bình

Thái Nguyên, năm 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu độc lập của tác giả. Các số liệu và kết quả đưa ra trong luận văn là hoàn toàn trung thực và chưa từng được công bố tại bất kỳ công trình nghiên cứu nào. Các số liệu và thông tin trích dẫn trong quá trình nghiên cứu đều được ghi rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn

Trần Quang Bính

LỜI CẢM ƠN

Luận văn được hoàn thành là kết quả của quá trình học tập, nghiên cứu lý luận và tích lũy kinh nghiệm thực tế của tác giả. Những kiến thức quý báu mà các thầy cô giáo đã truyền đạt trong quá trình học tập đã làm sáng tỏ ý tưởng, tư duy của tác giả trong suốt thời gian hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, Ban chủ nhiệm Phòng quản lý Đào tạo sau đại học trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh Thái Nguyên đã giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn và kính trọng sâu sắc đến GS.TS Đỗ Đức Bình, Người thầy đã tận tình hướng dẫn và giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành đến Ban Lãnh đạo và các đồng nghiệp Chi Cục Thống kê, phòng TC-KH, phòng kinh tế và văn phòng HĐND- UBND Thành phố Việt Trì đã cung cấp cho tôi rất nhiều những tài liệu, thông tin cần thiết, chính xác, khách quan để tôi có thể hoàn thiện luận văn của mình hoàn chỉnh nhất.

Cuối cùng, tôi xin gửi lời cảm ơn đến những người thân trong gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã giúp đỡ và cung cấp cho tôi những kinh nghiệm quý báu để tôi có thể hoàn thành luận văn trong thời gian quy định.

Thái Nguyên, tháng 12 năm 2012

Tác giả luận văn

Trần Quang Bình

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn.....	ii
Mục lục	iii
Danh mục chữ viết tắt.....	vi
Danh mục bảng biểu và đồ thị	vii
MỞ ĐẦU	1
1 Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài	1
2 Mục tiêu nghiên cứu	2
3 Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
3.1 Đối tượng nghiên cứu	3
3.2 Phạm vi nghiên cứu	3
4. Những đóng góp khoa học của luận văn	3
5. Bố cục của luận văn.....	4
CHƯƠNG 1 CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA CHUYÊN DỊCH CƠ CẤU KINH TẾ TẠI ĐỊA PHƯƠNG.....	5
1.1 Những vấn đề lý luận cơ bản về cơ cấu kinh tế	5
1.2 Những vấn đề lý luận cơ bản về chuyên dịch cơ cấu kinh tế.....	11
1.3 Kinh nghiệm Quốc tế của một số nước trên thế giới, một số địa phương về chuyên dịch cơ cấu kinh tế và bài học rút ra cho thành phố Việt Trì.....	17
CHƯƠNG 2 PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	25
2.1 Câu hỏi nghiên cứu.....	25
2.2 Phương pháp nghiên cứu	26
2.2.1 Phương pháp chung	26
2.2.2 Phương pháp cụ thể	26
2.3 Hệ thống chỉ tiêu được sử dụng trong nghiên cứu	28

CHƯƠNG 3 THỰC TRẠNG CHUYỂN DỊCH CƠ CẤU KINH TẾ THÀNH PHỐ VIỆT TRÌ.....	30
3.1 Khái quát một số đặc điểm ảnh hưởng tới việc chuyển dịch cơ cấu kinh tế ở thành phố Việt Trì	30
3.1.1 Vị trí địa lý.....	30
3.1.2 Địa hình, thổ nhưỡng.....	31
3.1.3 Khí hậu thủy văn.....	31
3.2 Tiềm năng, lợi thế và khó khăn của thành phố Việt Trì về chuyển dịch cơ cấu kinh tế.....	32
3.2.1 Tiềm năng, lợi thế của thành phố Việt Trì về chuyển dịch cơ cấu kinh tế	32
3.2.1.1 Dân số và lao động	32
3.2.1.2 Cơ sở hạ tầng	32
3.2.1.3 Văn hóa, Xã hội:.....	32
3.2.2 Những khó khăn khi chuyển dịch cơ cấu kinh tế tại thành phố Việt Trì:.....	41
3.3 Phân tích thực trạng chuyển dịch cơ cấu kinh tế của thành phố Việt Trì giai đoạn 2007 - 2010.	43
3.3.1 Ngành Công nghiệp xây dựng, tiểu thủ công nghiệp.....	46
3.3.2 Ngành Thương mại, dịch vụ.....	49
3.3.3 Ngành nông nghiệp.....	53
3.4 Các chính sách, biện pháp mà thành phố Việt Trì đã áp dụng trong chuyển dịch cơ cấu kinh tế.....	61
3.5 Đánh giá chung về thực trạng chuyển dịch cơ cấu kinh tế của thành phố Việt Trì.....	67
3.5.1 Ưu điểm	67
3.5.2 Hạn chế, tồn tại.....	68
3.5.3 Nguyên nhân của tồn tại.....	69

3.6 Mô hình Swot phân tích các điểm mạnh, điểm yếu, những cơ hội và thách thức trong quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế Thành phố Việt Trì.	71
CHƯƠNG 4 PHƯƠNG HƯỚNG, MỤC TIÊU VÀ NHỮNG GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NHẪM CHUYỂN DỊCH CƠ CẤU KINH TẾ Ở THÀNH PHỐ VIỆT TRÌ.....	73
4.1 Phương hướng, mục tiêu và quan điểm chuyển dịch cơ cấu kinh tế của tỉnh Phú Thọ và thành phố Việt Trì.....	73
4.1.1 Phương hướng, mục tiêu chuyển dịch cơ cấu kinh tế của tỉnh Phú Thọ....	73
4.1.2 Phương hướng, mục tiêu, quan điểm chuyển dịch cơ cấu kinh tế của thành phố Việt Trì đến năm 2020.....	74
4.2 Các giải pháp chủ yếu nhằm chuyển dịch cơ cấu kinh tế thành phố Việt Trì đến năm 2020.....	75
4.2.1 Tăng cường đầu tư cơ sở hạ tầng.....	35
4.2.2 Khai thác, tạo vốn, đẩy mạnh đầu tư phát triển kinh tế.....	76
4.2.3 Phát triển nguồn nhân lực đáp ứng công cuộc công nghiệp hóa hiện đại hóa ..	78
4.2.4 Đưa nhanh những tiến bộ khoa học và công nghệ vào sản xuất nhằm tạo ra bước ngoặt cơ bản nâng cao năng suất lao động.....	79
4.2.5 Tổ chức tốt thị trường và thúc đẩy hoạt động thương mại, dịch vụ.....	80
4.2.6 Các giải pháp khác.....	81
4.3 Một số kiến nghị.....	82
4.3.1 Đối với Trung ương.....	82
4.3.2 Đối với tỉnh Phú Thọ.....	83
KẾT LUẬN	84
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	86

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1: Cơ cấu kinh tế ngành của một số nước	18
Bảng 1.2: Cơ cấu kinh tế ngành của TP Thái Nguyên	19
Bảng 3.1: Tình hình dân số và lao động của thành phố Việt Trì qua 4 năm	32
Bảng 3.2: Một số chỉ tiêu kinh tế của thành phố Việt Trì qua 4 năm	43
Bảng 3.3: Giá trị, cơ cấu sản xuất ngành công nghiệp Xây dựng - Tiểu thủ công nghiệp của thành phố qua 4 năm	47
Bảng 3.4: Giá trị, cơ cấu sản xuất ngành TMDV của thành phố Việt Trì qua 4 năm	49
Bảng 3.5: Các cơ sở kinh doanh TMDV của thành phố Việt Trì qua 4 năm....	50
Bảng 3.6: Giá trị, cơ cấu sản xuất ngành NN của thành phố Việt Trì qua 4 năm	53
Bảng 3.7: Giá trị, diện tích, năng suất và sản lượng các loại cây trồng chủ yếu của thành phố Việt Trì qua 4 năm	57
Bảng 3.8: Tình hình phát triển ngành chăn nuôi của TP Việt Trì qua 4 năm	60
Bảng 3.9: Chuyển dịch cơ cấu kinh tế thành phố Việt Trì qua 4 năm	69

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1 Chuyển dịch cơ cấu kinh tế Thành phố Việt Trì qua 4 năm	45
Biểu đồ 3.2 Cơ cấu sản xuất của ngành nông nghiệp Thành phố Việt Trì qua 4 năm. .	55

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài

Phát triển kinh tế là một trong những yếu tố quyết định sự ổn định, phát triển của một đất nước nói chung và của một địa phương nói riêng. Nền kinh tế muốn phát triển đòi hỏi phải có một cơ cấu hợp lý được định hướng, xác lập và biến đổi phù hợp với yêu cầu khách quan. Việt nam là một nước có nền kinh tế đang phát triển nên công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước là con đường tất yếu để Việt Nam thoát khỏi tình trạng lạc hậu, chậm phát triển và trở thành một quốc gia văn minh, hiện đại. Nghị quyết đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XI đã chỉ rõ về chiến lược phát triển kinh tế-xã hội 2011- 2020 là:

"Phần đầu đến năm 2020 nước ta cơ bản trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại; ..." (Đảng Cộng sản Việt Nam (2006), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ X, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội) vì vậy Chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng công nghiệp hoá, hiện đại hoá là một trong những chủ trương lớn nhằm thúc đẩy phát triển kinh tế của Đảng và Nhà nước ta trong giai đoạn hiện nay. Mục tiêu của công nghiệp hoá, hiện đại hoá là xây dựng nước ta trở thành một nước công nghiệp có cơ sở vật chất kỹ thuật hiện đại, có cơ cấu kinh tế hợp lý, quan hệ sản xuất tiên bộ phù hợp với trình độ của lực lượng sản xuất. Như vậy, chuyển dịch cơ cấu kinh tế có mối quan hệ gắn bó chặt chẽ với công nghiệp hoá, hiện đại hoá. Chuyển dịch cơ cấu kinh tế xuất phát từ tồn tại khách quan của các thành phần kinh tế. Đảng ta đã chủ trương nhất quán chính sách phát triển kinh tế thị trường định hướng XHCN, do vậy cơ cấu kinh tế hợp lý phải thích ứng được với kinh tế thị trường, vừa năng động, vừa hiệu quả, vừa phù hợp với quá trình công nghiệp hoá, hiện đại hoá nền kinh tế.

Để thực hiện thắng lợi chủ trương này, các địa phương cần phải căn cứ vào điều kiện tự nhiên - kinh tế xã hội cụ thể xây dựng các phương án khai

thác tiềm năng, phát huy thế mạnh hiện có nhằm phát triển một số ngành nghề mũi nhọn, trên cơ sở đó sẽ làm thay đổi nhịp độ phát triển các ngành nghề và sẽ xây dựng được một cơ cấu kinh tế hợp lý.

Thành phố Việt Trì là trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa, khoa học kỹ thuật của tỉnh Phú Thọ, là đô thị loại I, được Chính phủ xác định là trung tâm vùng Tây - Đông Bắc nên luôn nhận được sự quan tâm chỉ đạo, tạo điều kiện giúp đỡ của Tỉnh và các Bộ, Ngành Trung ương. Do đó trong những năm qua Thành phố Việt Trì luôn giữ được sự ổn định về an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội. Kinh tế thành phố liên tục giữ được mức tăng trưởng khá về mọi mặt, đời sống người dân Thành phố không ngừng được nâng cao.

Thành phố Việt Trì đang phấn đấu để sớm trở thành Thành phố lễ hội về với cội nguồn dân tộc Việt Nam. Bên cạnh những thành tựu đã đạt được nền kinh tế Thành phố còn có những mặt hạn chế như: thu nhập bình quân đầu người thấp, kết cấu hạ tầng chưa đồng bộ, cơ cấu kinh tế đã có những bước chuyển dịch nhưng chưa vững chắc...vì vậy, việc vận dụng những quan điểm, tư tưởng của Đảng qua các kỳ đại hội để xây dựng cơ cấu kinh tế Thành phố một cách hợp lý đòi hỏi phải nghiên cứu một cách khoa học, đồng bộ và có hệ thống giữa lý luận và thực tiễn. Từ những lý do trên, tôi đã tiến hành nghiên cứu đề tài: *"Những phương hướng và giải pháp chủ yếu nhằm chuyển dịch cơ cấu kinh tế ở thành phố Việt Trì đến năm 2020"*.

2. Mục tiêu nghiên cứu

Trên cơ sở đánh giá thực trạng chuyển dịch cơ cấu kinh tế của thành phố, phân tích rõ các nguyên nhân ảnh hưởng đến quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế, đề xuất một số phương hướng, giải pháp có cơ sở khoa học nhằm khai thác tốt các tiềm năng và thế mạnh để chuyển dịch cơ cấu kinh tế ở thành phố Việt Trì đến năm 2020 theo hướng tăng dần tỉ trọng công nghiệp và dịch vụ, giảm dần tỉ trọng nông nghiệp.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Luận văn nghiên cứu chuyển dịch cơ cấu kinh tế ở thành phố Việt Trì đến năm 2020.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

- Về không gian: việc nghiên cứu đề tài được thực hiện trên địa bàn thành phố Việt Trì về vấn đề chuyển dịch cơ cấu kinh tế ngành.

- Về thời gian: Nghiên cứu thực trạng kinh tế ở thành phố Việt Trì 4 năm (2007- 2010) và đề xuất một số phương hướng và giải pháp chuyển dịch cơ cấu kinh tế thành phố đến năm 2020.

- Về nội dung: Nghiên cứu các nội dung chủ yếu của cơ cấu kinh tế và chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng CNH - HĐH.

4. Những đóng góp khoa học của luận văn

- Góp phần hệ thống hoá cơ sở lý luận về chuyển dịch cơ cấu ngành kinh tế theo hướng CNH - HĐH.

- Nghiên cứu về cơ cấu kinh tế các ngành, các thành phần kinh tế trong nền kinh tế, phân tích thực trạng kinh tế trên địa bàn thành phố Việt Trì, từ đó đưa ra những nhận xét chung về kết quả đạt được, những yếu kém, tồn tại và nguyên nhân của chúng.

- Đưa ra một số quan điểm, phương hướng, mục tiêu và những giải pháp chủ yếu nhằm tiếp tục chuyển dịch cơ cấu ngành kinh tế của Thành phố theo hướng CNH - HĐH trong thời gian tới.

5. Bố cục của luận văn

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, các danh mục, luận văn gồm 4 chương

Chương 1: Cơ sở khoa học của chuyển dịch cơ cấu kinh tế tại địa phương

Chương 2: Phương pháp nghiên cứu

Chương 3: Thực trạng chuyển dịch cơ cấu kinh tế ở thành phố Việt Trì giai đoạn 2007-2010

Chương 4: Phương hướng và những giải pháp chủ yếu nhằm chuyển dịch cơ cấu kinh tế thành phố Việt Trì đến năm 2020.